

İlham veren kadınlar

İş hayatında toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin yarattığı bariyerleri aşan altı kadın ilham veren deneyimlerini paylaşıyor.

Yazı: Deniz Çakmakkaya
Fotoğraflar: Erhan Tarlığ

Toplumsal cinsiyet eşitliği alanında yapılan çalışmalar içerisinde yer alan önemli konulardan biri de kadınların ekonomiye katılımı. Çünkü ekonomik gücü olmayan kadın kendi kararlarını kendisi veremiyor. Bu da birçok toplumsal sorun zincirini beraberinde getiriyor. Dünyada ve Türkiye’de çalışan kadınların sayısı yükselse de henüz yeterli seviyede değil. OECD ve Avrupa Birliği ülkelerinde kadınların ekonomiye katılımı ortalama yüzde 52’lere ulaşmışken, Türkiye’de bu oran yüzde 30. Birçok şirket ve dernek işe alımlarda kadınlara yer açan politikaları destekliyor ve kotalarla cesaretlendirici çalışmalar yapıyor. Ancak giriş seviyelerinde geniş oranlarda işe başlayan kadınlar, kariyer basamakları yükseldikçe gözden kayboluyorlar. Hem özel sektörde hem de kamu kuruluşlarında üst yönetimlere ve karar alıcılara baktığımızda, kadınlar neredeyse görünmez oluyorlar. Bu arada neler oluyor da üst yönetimlerde kadınların sayısı bu kadar azalıyor? İlk akla gelen cevap fırsat eşitsizliği. Ancak bundan daha gizli ilerleyen bir sistem de kadına karşı işliyor. Kadının işyerinde daha çok

sorumluluk almasını, terfi ve zam talep etmesini, ekip yönetmesini engelleyen “cam tavan”, şirketleri üst yönetim kadrolarında kadın gücünden yoksun bırakıyor. Toplumsal cinsiyete dayalı cinsiyet kalıpları, stereotipler, önyargılarla inşa edilen bu sınırlayıcı camdan duvarlar ve tavanlar, hem kadına dışarıdan yönelen baskılardan hem de kadınların içselleştirdiği yargılardan kaynaklanıyor. Ancak bu kalıplar yıkılmaz değil. “İş hayatında zorluklar hep olacaktır” diyen Doğan Sigorta Yönetim Kurulu Başkanı ve Tara Kitap’ın kurucusu Selcen Gür, “Bunu kabul edip yürümeye devam etmek gerekir” diye cesaret veriyor. Başarılı yöneticilerin ortak özelliği elbette yürümeye başlamadan önce hayallerini ve hedeflerini iyi belirlemiş olmaları. Group Medya Kurucu Ortağı Bige Daruga Çalışkan, “Asla çalışmak için çalışmadım. Her zaman hedeflerim oldu ve kendime güvenim iş hayatında kural koyucu olmamı sağladı” diyor. ManpowerGroup Türkiye Genel Müdürü Feyza Narlı, genç kızların kendilerine inanmalarını, hayallerinin olmasını ve kendi öykülerini yazmalarını tavsiye ediyor. HP Avrupa, Ortadoğu ve Afrika Geniş Formatlı Yazıcılar Satış Başkanı Filiz Akdede ise, “Bizi daha büyük adımlar atmaktan alıkoyan her tutuma karşı mücadele etmeliyiz” diyor. b-fit’in Kurucu Ortağı Bedriye Hülya da haklarımızı yaşamak için içimizdeki enerjiye güvenmemiz gerektiğini hatırlatıyor. Aon Türkiye Eş-CEO’su Selda Oknas da kadınların biraz daha “cesur” olduğuna ve birbirinden aldıkları güçle bu cesareti eyleme dönüştürebildiklerine inandığını söylüyor. Farklı sektörlerde yöneticilik yapan bu altı kadının deneyimleri, iş hayatında kısıtlayıcı engellerin aşılabileceğini gösteren birer ilham ve güç kaynağı.

Feyza Narlı,
ManpowerGroup
Türkiye Genel Müdürü

“Kadın olmanın dezavantajlarına odaklanmadım”

Çok genç yaşta çalışmaya başladım ve hayatım boyunca üretmenin önemine çok inandım. Bu da beni epey genç yaşta yöneticilik koltuğuna taşıdı ve 27 yaşında yönetici oldum. Kadın olmanın dezavantajları özellikle iş hayatımın ilk dönemlerinde vardı ama buraya hiç odaklanmadım, sadece işime ve ürettiklerime odaklandım. İnanın, siz güzel işler yapıyorsanız, o zaman ürettikleriniz her şeyin önüne geçiyor. Ben kendi kariyerimde yenilikçi olmanın, tutkunun, pozitif olmanın, iletişimin ve bir o kadar da gerçekçi olmanın faydasını çok gördüm. Yaptığım iş ne olursa olsun hep “nasıl yaparsam fark yaratırım” penceresinden baktım. Ağırlıklı olarak teknoloji ve dijitalin baskın olduğu alanlarda çalıştım. Bu da gelişmeleri her zaman çok yakından takip etmemi ve öğrenmeye açık olmayı gerektirdi. Benim genç kızlarımıza tavsiyem, kendilerine inanmaları, hayallerinin olması ve erken yaşlardan başlayarak öykülerini yazmaya başlamaları. Biz artık iş görüşmeleri yaparken, kâğıt üzerindeki özgeçmişten çok kişilerin öyküleri, hedefleri ve başarılarıyla ilgileniyoruz. İş hayatı hep sütlüman değil tabii ki, zorluklar işimizin bir parçası. Bu nedenle yılmadan, vazgeçmeden hedefleri doğrultusunda bütün kalpleriyle yola devam etmeliler.

Filiz Akdede, HP Avrupa, Ortadoğu ve Afrika Geniş Formatlı Yazıcılar Satış Başkanı

“Önemli olan yılmadan yola devam edebilmek”

Çocukluğumdan itibaren çevrenin kız çocuklarına olan kısıtlayıcı yaklaşımlarına karşı geldim. Oynanacak oyunlar, giyilecek giysiler konusunda çevrenin söylediklerine kulaklarımı tıkadım. Teknoloji sektöründe çalışmayı seviyorum, sektörün dinamizmi, yeniliklerle dolu olması, yaratıcılığı ve öğrenmeyi sürekli kılması benim için çekici kılan özellikler oldu. Yine de mühendislik kökenli olmadığım için HP içinde zorlandığım konular olduğunda, erkek meslektaşlarımla şakalarına ve önyargılı tutumlarına şahit oldum. Herkesin zaman zaman karşılaştığı zorluklar olabiliyor. Önemli olan yılmadan, istikrarlı bir şekilde yola devam edebilmek. Bu yüzden burada da yine kulaklarımı tıkadım, kendi hedeflerim doğrultusunda ilerledim ve doğru fırsatın oluşmasını beklerken hep

aynı motivasyonla çalıştım. Herkesin sizden farklı beklentileri ya da size yönelik toplumsal önyargıları olabilir. Önemli olan ne istediğinizi bilip hedefinize doğru korkusuzca ilerlemek. Bizi daha büyük adımlar atmaktan alıkoyan her tutuma karşı mücadele etmeliyiz. Kadınların azmi, mükemmeliyetçiliği, uzlaşmacı ve çok yönlü pratik yaklaşımları iş hayatında büyük bir avantaj. Bu yüzden her çalışan için fırsat eşitliği yaratmak çok önemli. Her fikre değer veren, sürekli diyalog halinde bir yönetim çizgisi inşa ettiğime inanıyorum. Herkesi yaptığı işe katkı sağlamaya ve bu sayede kendilerini de geliştirmeye teşvik ediyorum. Başarılı olmak, yapılan işte fark yaratmaktan geçiyor. Azim, çalışkanlık, güçlü iletişim ve değişimlere hızlı adapte olabilmek, başarılı olabilmenin anahtarları diyebilirim.

**Bige Daruğa Çalışkan,
Group Medya
Kurucu Ortağı**

“İş hayatında kadın olarak değil, cinsiyetsiz olarak var oldum”

Ulusal Radyo Televizyon'da Türker İnanoğlu'yla çalışmaya başlamak, kariyerim için önemli bir adımdı. İş hayatıyla ilgili ne öğrendiysem orada öğrendim. Bir yapım şirketine çalışmak aslında cinsiyetsiz bir şeydir. Kimse kadınsın ya da erkeksin diye seni ne kayırır ne de ayağına çelme takmaya çalışır. Ben de iş hayatında her zaman bir kadın olarak değil, cinsiyetsiz olarak var oldum. Çok sistemli ve programlı biriyimdir. Adalet duygusuyla ve doğru kişileri doğru işlere delege ederek çalışırım. Bir yönetici olarak da önemli olan doğru ekipleri kurmaktır. Benim hedefim bir işi iyi yapmak ve bedelini iyi almaktır. Herkesin de iş hayatında bir hedefi olmalı. Kimsenin “Modern kadın çalışır” diye ya da sırf çalışmış olmak için çalışmaması gerekir. Hedefini bildiğinde, neden ödün vereceğini de biliyorsun. Çünkü bazı seçimler yapman gerekiyor. Televizyonculuğa bir süre ara verip döndüğümde, üç çocuğum vardı. Anlaşmamı yaparken, kendi çalışma saatlerimi ve alacağım maaşı kendim belirledim. Kendine güvenirsen karar verici de olabilirsin. İşyerinde çocuklu, doğum iznine çıkmış kadına yönelik farklı bakış, sosyal çevrenden de, aileden de gelebiliyor. Anneliğini sorgulamana neden olabiliyor bu. Ama benim mutlu olmam, çocuklarımla da mutlu olması demek. İşim onlarla hep ihtiyaçları olan kaliteli zamanı geçirmemi sağladı. Onlar da kendilerini daha hızlı buldu.

Selda Oknas,
Aon Türkiye Eş-CEO'su
“Kadınların hep biraz
daha ‘cesur’ olduğuna
inanıyorum”

Aslında hepimiz doğuştan cesuruz. Fakat hepimizde doğuştan var olan bu cesaretin açığa çıkarılmasında kadınların hep biraz daha ‘cesur’ olduğuna inanıyorum. Kadınlar bu cesareti birbirlerinden aldıkları güç ve ilhamla eyleme dönüştürebiliyor. Benim de tüm yaşamım boyunca, kariyer basamaklarını birer birer çıkıp yükselirken, bilgisi, tavrı, yaklaşımıyla çok şey öğrendiğim, ilham aldığım insanlar oldu. Bu kişiler sadece kariyer yolumda karşıma çıkan iş insanlarından ibaret değildi. Aynı zamanda, ailemden ve arkadaş çevremden çok özel insanlar da esin kaynağım oldu. Ama en başta, benim yaşlarımdayken kendisine Margaret Thatcher’ın “Demir Leydi” lakabı yakıştırılan, her zaman ekonomik ve sosyal anlamda bağımsız bir birey olarak yaşamamı bana öğütleyen anneme müteşekkirim. Bir kadın olarak, ondan aldığım ilhamla tüm kadın çalışanlara kariyer yollarında ilerlerken fark yaratacak özelliklerini keşfedip kendilerini cesur ve güçlü hissetmelerini tavsiye ediyorum. Doğruluğuna yürekten inandığım bir sözü tüm kadınlara bir kez daha hatırlatmak isterim: “Her başarılı kadının arkasında kendisi vardır.”

Selcen Gür, Doğan Sigorta Yönetim Kurulu Başkanı ve
Tara Kitap Kurucusu

“İşinizi iyi yapmaya öncelik verirseniz, önyargılar zamanla
yok oluyor”

Önyargılara fazlaca önem atfetmek, o önyargıları haddinden fazla önemli hale getiriyor ve pekiştiriyor. O yüzden, “Önyargılarla savaşıyorum” diye tüm enerjiyi buna harcamak yerine yapılacak işe odaklanılmalı. Siz işinizi iyi yapmaya öncelik verir ve kendinizi olduğunuzdan farklı gösterme çabasına girmezseniz, önyargılar zamanla yok oluyor. Benim çevremde, etkili sosyal sorumluluk projelerini sadece büyük şirketler yapar gibi bir algı vardı. Oysa ben bireylerin de tek başlarına fark yaratabileceğine inanıyorum. Şiddet gören kadınlara elini uzatan

mekanizmaları maddi olarak desteklemek için bir proje gerçekleştirdim. Kadın Dernekleri Federasyonu’yla güzel bir çalışma yaptık. Yapmaya da devam ediyoruz. Zorluklar olur, olacaktır, bunu kabul edip o yolda yürümeye devam etmek en iyisi bence. Bir işi farklı bir şekilde yapmayı denemek, ilk kez yapacak olmak, başkalarına ilham verebilmek beni inanılmaz motive ediyor. Yeni şeyler öğrenmek, farklı sektörlerin dinamikleri hakkında bilgi sahibi olmak, yeni insanlarla tanışıp onların hikâyelerini dinlemek beni heyecanlandırıyor. Bu heyecan işime de yansıyor.

Bedriye Hülya, b-fit Kurucu Ortağı

“İnsanların cinsiyetlerine göre hakları değişmez”

Bir kadının çalışması veya iş kurması, bir erkeğin çalışması veya iş kurması kadar normaldir. Hatta normal olan budur. Bunun dışında bir bilgi varsa, bu içinde bulunulan toplumun sağlıksız dayatmasıdır; zira insanların cinsiyetlerine göre hakları değişmez. Tabii her hak beraberinde sorumluluğu da getirir. Örneğin çalışmaya ya da iş kurmaya karar verdiğimizde, bu hakkımızı kullanırken işin sorumluluğu kadar yaşamımızın iş dışında kalan kısmının sorumluluğunu da taşırız. Zaman zaman tüm bu sorumluluklar bir arada zor gelse de gerçeğimiz budur ve en

optimum düzeyde iyi halimizi sağlamak da bizim sorumluluğumuzdadır. Hak böyle bir şeydir. Ve bazen tüm dünya bize karşıymış gibi pek çok problem bir araya gelebilir. Hani, “Üst üste geldi” denir ya, aslında bu kimi zaman olabilecek bir şeydir ve bu şans faktörü bilimsel araştırmalarda hesaba katılır. Yani hepsi bizim başımıza gelmez sadece, arada bazılarımıza denk gelir. Malum 7,5 milyar kişiyiz dünyada ve yarısı da kadın. Ve evet tüm arkadaşlarımız, ailemiz, diziler bize karşı olsa bile haklarımızı yaşamak için içimizdeki enerji yeter de artar bile. Ayrıca yetişkin olmak da böyle bir şeydir.